

Nietzsche en het dilemma van goed en kwaad-8

Petra Bolhuis & Theo Meereboer
Maieutiek 2016

Nietzsche en de wil tot waarheid

- In zijn zoektocht werkt hij de verschillende hoogste stadia van het menselijk bestaan uit zoals die door Hegel zijn geschetst; kunst religie en filosofie.
- Maar in dat onderzoek komt hij zichzelf tegen. Hij is natuurlijk ook zelf die filosoof op weg naar het vinden van de waarheid.
- De wil tot waarheid die tot de kern wil doordringen, maar in die kern altijd oploopt tegen de alom aanwezige en sturende wil tot macht.

Maieutiek Nietzsche 2016-8

De kunstenaar

- In §2-5 wordt de kunstenaar uitgewerkt en meer specifiek Wagner.
- Wagner heeft volgens Nietzsche de fout gemaakt dat hij zijn voor de kunst aangewende ascetische idealen in de realiteit ging uitdragen.
- Kunst is kunst omdat het 'het sublieme' en het 'niet-reële' vertegenwoordigt (Lyotard) De ideeën van Schopenhauer brachten hem tot een voortbrenger van de metafysica en zo kwam hij op de –onterechte- gedachte dat hij ook reële ascetische idealen kon en moest gaan uitdragen.
- De kunstenaar moet de kunst centraal stellen niet de idealen.

Maieutiek Nietzsche 2016-8

De filosoof

- In §6-11 wordt de filosoof uitgewerkt, en wel Schopenhauer die zowel Wagner als Nietzsche geïnspireerd heeft.
- Kant zegt dat schoonheid moet rusten op belangenloosheid van de toeschouwer, Stendhal zegt kunst is juist de belofte van het geluk. Dus het zet de wil aan tot beweging, wekt het verlangen.
- Vraag van Nietzsche; Hoe komt Schopenhauer tot een ascetisch ideaal?

Maieutiek Nietzsche 2016-8

Ascese als belang

- Schopenhauer maakt duidelijk dat het ascetisch ideaal van kuisheid niet slaat op het ontkennen van zinnelijkheid. Hij benut zijn idealen om de kracht van zijn innerlijke blik te vergroten. Dus geen ontkennen van de zinnelijkheid maar transfiguratie/ opheffing terug naar het begrip Eros (p.107) En dus is Schopenhauer geen Kantiaan.

Maieutiek Nietzsche 2016-8

Moraal

- De montere ascese van de filosoof is van meet af aan haar leidster geweest. Maar wat is ascese?
- **“Laat men de afzonderlijke ...het geweten?”** (107) uit de geschiedenis blijkt dat filosofen (wetenschappers, denkers) zich vaak tegen de heersende moraal hebben gekeerd.
- Nietzsche ziet dat wat eerst goed was is nu slecht is en andersom. ((109) het monogame huwelijk, mildheid, weetgerigheid, welbevinden, arbeid)

Maieutiek Nietzsche 2016-8

De priester

- **“De gedachteander bestaan.”** (112) Het doel van de ascese is ook hier aanwezig , maar ligt in een wereld buiten deze wereld. De weg door het leven wordt een omweg.
- **“Het moet een noodzaak...voorwaarden ervan”** (113) De priester schept een wereld waarin zijn manier van leven dé manier van leven wordt. De wil tot macht neemt alles ter hand dat blijft bestaan, dus is er een doel in de ascese want het is er nog steeds, ook al is het een in wezen levensvijandig principe.

Maleutek Nietzsche 2016-8

Perspectivische objectiviteit

- **“Ten slotte....weet te maken”** (114)
- **“Er bestaatobjectiviteit zijn.”** (115)
- Het steeds zoeken naar een realiteit die loskomt van het fysieke bestaan is tegennatuurlijk ,maar biedt de objectiviteit ruimte. In de opheffing ontstaat er een ruimte voor het productief maken van verschillende perspectieven.
- Er is alleen maar perspectivisch en affectief kennen.

Maleutek Nietzsche 2016-8

Probleem van de ascese

- Ascese maakt de mens moe van zichzelf.
- **“de mens is het zat...te leven...”** (117) maar de mens heeft zozeer nee tegen het leven gezegd dat hij in verzet komt.
- Als de mens zich niet gaat verzetten in kracht, dan gaat hij op in de walging en het medelijden. De macht van de zwakke is dat hij de krachtige zijn kracht verwijt.

Maleutek Nietzsche 2016-8

Macht van de zwakke

- Als de mens zich niet gaat verzetten in kracht, dan gaat hij op in de walging en het medelijden.
- **“ze lopen....beul te zijn”** (119)
- De macht van de zwakke is dat hij de krachtige zijn kracht verwijt en het probleem is dat na al die jaren ascese de sterke ook zichzelf de kracht kwalijk neemt. **“Het is een schande gelukkig te zijn.”** (120)

Maleutek Nietzsche 2016-8

De rol van de priester

- De priester is sterk want hij moet zijn kudde beschermen tegen de gezonden en hij moet bij uitstek de verachter van het sterke en ruwe zijn. Hij is delicaat! (122)
- Hij heelt wonden maar brengt er ook gif in aan want hij geeft het ressentiment een richting namelijk naar de lijdende zelf. Iemand moet toch schuld hebben is een normale reactie van een zieke of getroffene. “Ja”, zegt de priester,“ dat is ook zo; jij hebt schuld!” (122/123)

Maleutek Nietzsche 2016-8

Wat wordt er bereikt?

1. Damping van het levensgevoel. De drie wereldreligies en de stoïcijnen kennen zelfverloochening, onthouding en verlichting die in alle religies met ‘het zijn in het niets’ wordt samengevat
2. De machinale activiteit is voor meer mensen weggelegd als methode. Mensen werken aan kleine doelen die ze zien lukken en waarvoor ze kleine genoegens terugkrijgen van boven naar beneden toegediend zodat ze er geluk aan ontlenden.

Maleutek Nietzsche 2016-8

3. Het krijgen van kleine beloningen maakt dat men tevreden wordt en het lijden niet meer merkt. Beste vorm is naastenliefde, dat prikkelt tevens de wil tot macht.
4. Kuddevorming, de zieken zoeken elkaar op en de sterken mijden elkaar. De slimme priester organiseert een kudde.

Maieutek Nietzsche 2016-8

- 4. 5. Groepsmacht Het kuddegevoel maakt het lijden van de enkeling ondergeschikt aan het welbevinden van de kudde. (utilitarisme)
- 6. Toppunt is het scheppen van de zonde en het bijbehorende schuldgevoel.(p.137)

Maieutek Nietzsche 2016-8